No. 13. 26 AUGUSTUS 1911 6de JAARG.

Vereerd met de inteekening van het Koninklijk Huis-Archief.

Telef. 4868.

INDUSTRIEEL WEEKBLAD

HANDEL — NIJVERHEID — VERKEER

Redacteur-Uitgever: WM. DE BRUIJN. Bureau SPOORSINGEL 17 • ROTTERDAM •

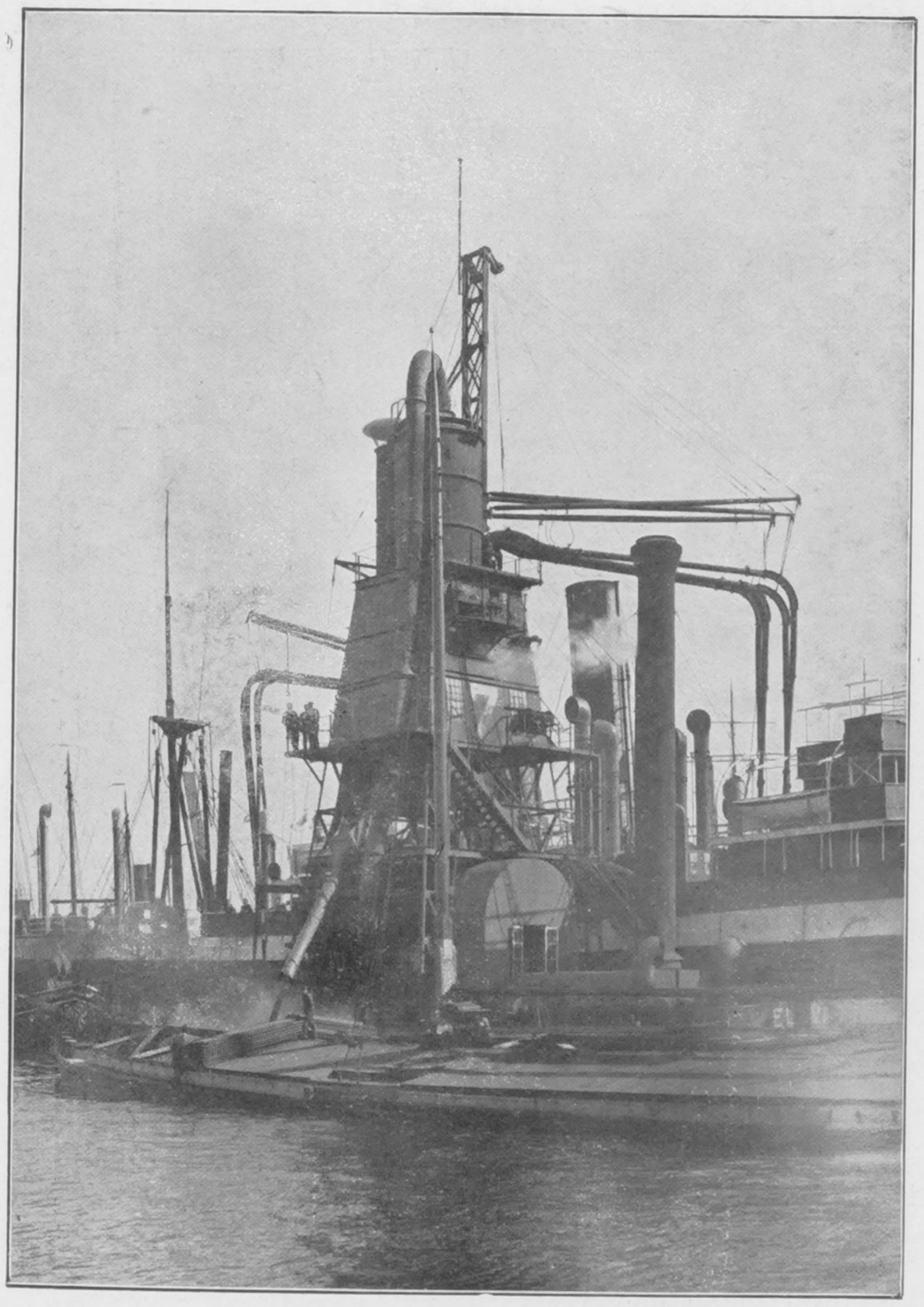
Verschijnt elken Zaterdag. — Abonnementsprijs *f* 2.25 per half-jaar bij vooruitbetaling (Buitenland *f* 3.75 per half-jaar). — Losse nummers 15 cents. — Advertentieprijs 25 cents per regel (bij contract wordt reductie toegestaan).

Generaal-Agenten: voor Nederlandsch-Indië G. KOLFF & Co. te Batavia, voor België DE NEDERLANDSCHE BOEKHANDEL, 50 St. Jacobsmarkt te Antwerpen, voor Duitschland en Oostenrijk DAUBE & Co., Zimmerstrasse 37-41, Berlin, voor Engeland LUZAC & Co., 46 Great Russelstreet te Londen, W. C., voor Frankrijk E. MAIRE & Co., 7 Avenue d'Orléans te Parijs, voor Suriname C. KERSTEN & Co. te Paramaribo, voor Zuid-Afrika J. C. JUTA & Co. te Kaapstad, voor Noord-Amerika J. B. HULST, 936 Fith Avenue, Grand-Rapids, Michigan.

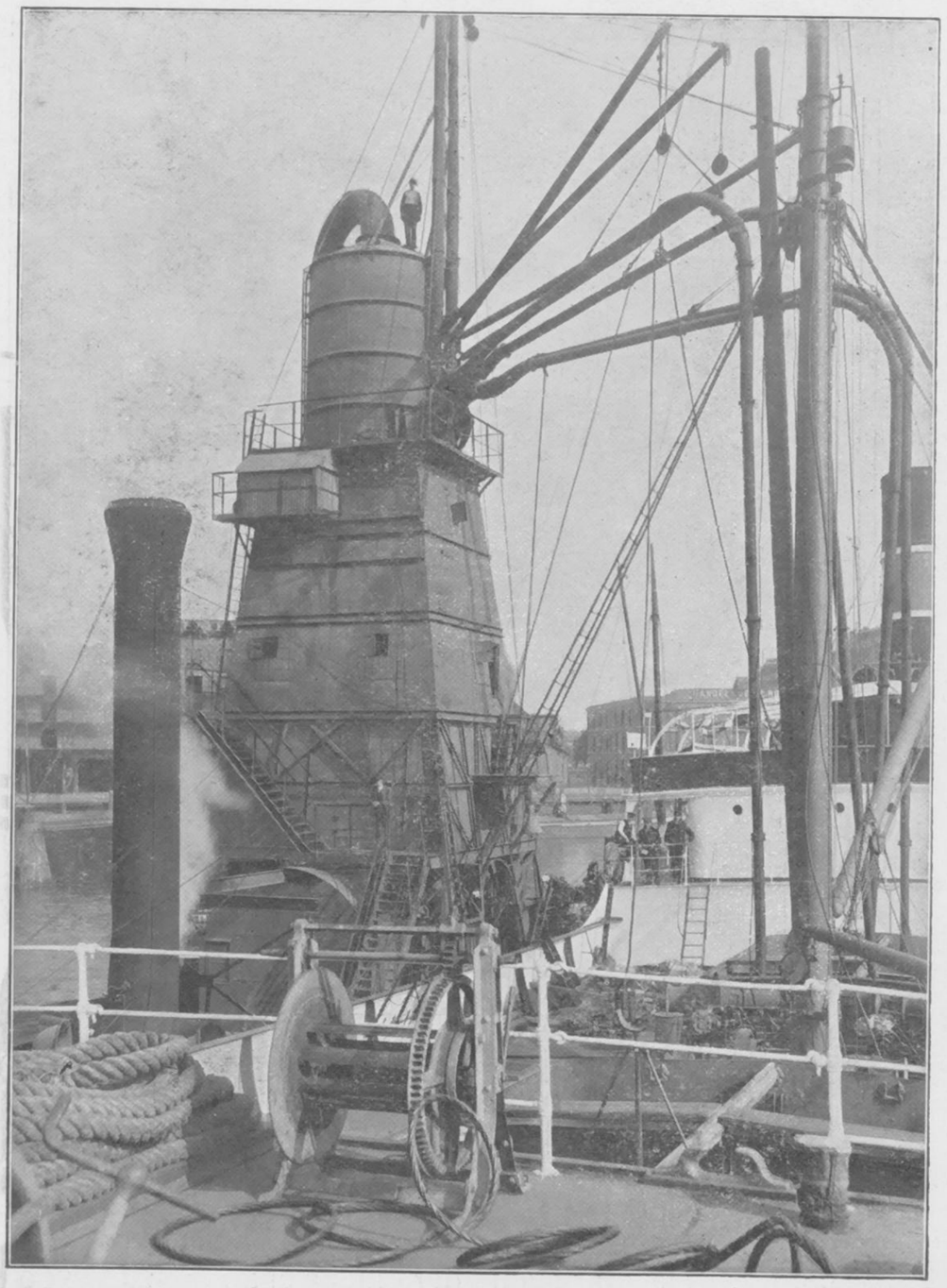
De graanelevators te Rotterdam. - - - - -

EEN bekend feit is het, dat elke machine die handenarbeid komt vervangen, van de zijde der werklieden tegenkanting ontmoet. Dit was ook het geval bij de inwerkingtreding der drijvende graanelevators, die zulk eene ingrijpende verandering teweeg brachten in de Rotterdamsche haven. Over de kwesties, welke zich in verband daarmede destijds hebben voorgedaan, willen we thans niet uitwijden. Trouwens sedert de elevators in gebruik gesteld werden, is de invoer van granen te Rotterdam zóó belangrijk toegenomen, dat men zich algemeen met de aanwending er van verzoend heeft. En niemand betwist thans meer de stelling, dat een haven, die met haar tijd wenscht mede te gaan voor graanlossing elevators *moet* bezigen. De omstandigheden hebben dit tot een gebiedenden eisch gemaakt.

De Graan-Elevator Maatschappij te Rotterdam be-

Graan-Elevator in werking. Men ziet het graan in den lichter loopen.

Gezicht op het dek van een stoomschip, tijdens de lossing per Elevator.

schikt thans over 12 drijvende pneumatische elevators, waarmede zij in staat is gedurende de gewone werkuren ruim 12000 ton graan per dag te lossen, over te laden en te wegen.

Wij willen hier een kort overzicht geven van de voordeelen, die den reeder geboden worden:

1°. De lossing geschiedt in minder dan de helft van den tijd, die bij handenarbeid noodig is. Dit beteekent voor een schip met 5000 à 6000 ton lading een winst van minstens drie volle dagen.

2°. De snelheid der lossing is onafhankelijk van de weersgesteldheid.

3°. De lossing geschiedt op ordelijke en zindelijke wijze. Van de lading gaat niets verloren. Slechts een minimum arbeiders komt aan boord van het schip.

4°. Nauwkeurige en betrouwbare weging, zoodat de reeder zeker kan zijn de vracht te ontvangen, die hem toekomt.

5°. Vaste, bekende prijzen. Geen reeder behoeft zich af te vragen of hij soms meer betaalt dan een ander. De tarieven der maatschappij zijn voor ieder gelijk en niemand kan bijzondere voorrechten bedingen.

6°. Behandeling der schepen volgens vaste regelen. Ook wat de tijdsbesparing betreft wordt geen onderscheid gemaakt.

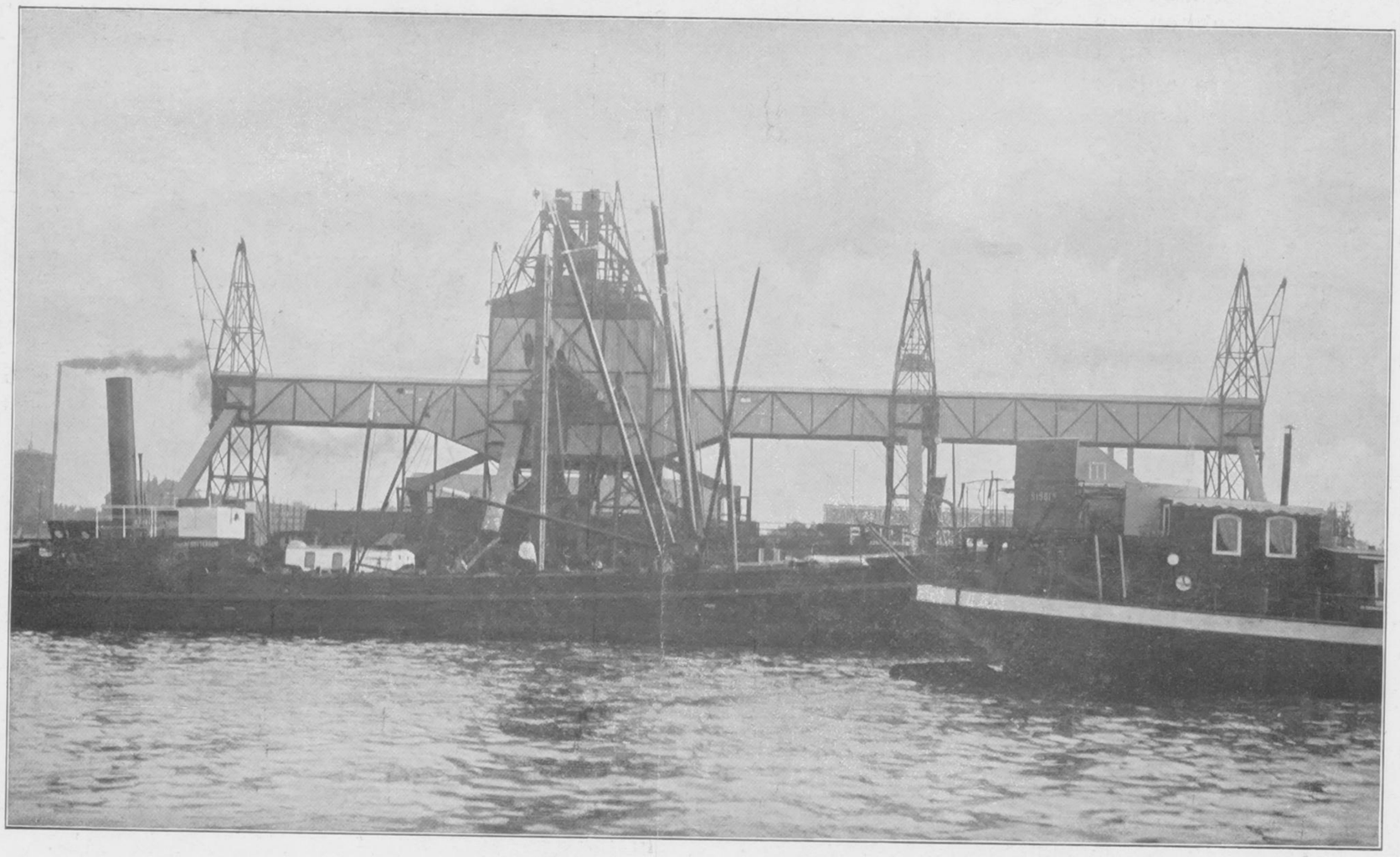
In het algemeen is de maatschappij in staat elk schip, dat te Rotterdam binnenkomt, onmiddellijk te lossen. In bijzondere gevallen kan het echter voorkomen, dat gedurende korten tijd tengevolge van mist op zee, of buitengewoon groote aanvoeren in den herfst, meer schepen gelijktijdig binnenkomen, dan er stellen machines beschikbaar zijn. In zulke gevallen worden de booten gelost naar volgorde van aankomst in den Nieuwen Waterweg, indien zij onmiddellijk losbereid zijn. Is dit niet het geval, dan gaan de schepen, die het eerst gereed tot lossing zijn, voor.

Gezicht op 7 in werking zijnde elevators in de Maashaven te Rotterdam.

Welke voordeelen biedt nu de Graan-Elevator Maatschappij aan de belanghebbenden bij de lading?

Allereerst betrouwbare, nauwkeurige en gelijkmatige weging. De bascules, waarmede gewogen wordt, zijn in Duitschland geijkt en worden dagelijks nagezien en gecontroleerd door een deskundige, aangesteld namens het Comité van Graanhandelaren te Rotterdam. De wegers zijn in vasten dienst der Graan-Elevator Maatschappij tegen een behoorlijk vast weekloon en worden met de grootste zorg uit de meest bekwame en be-

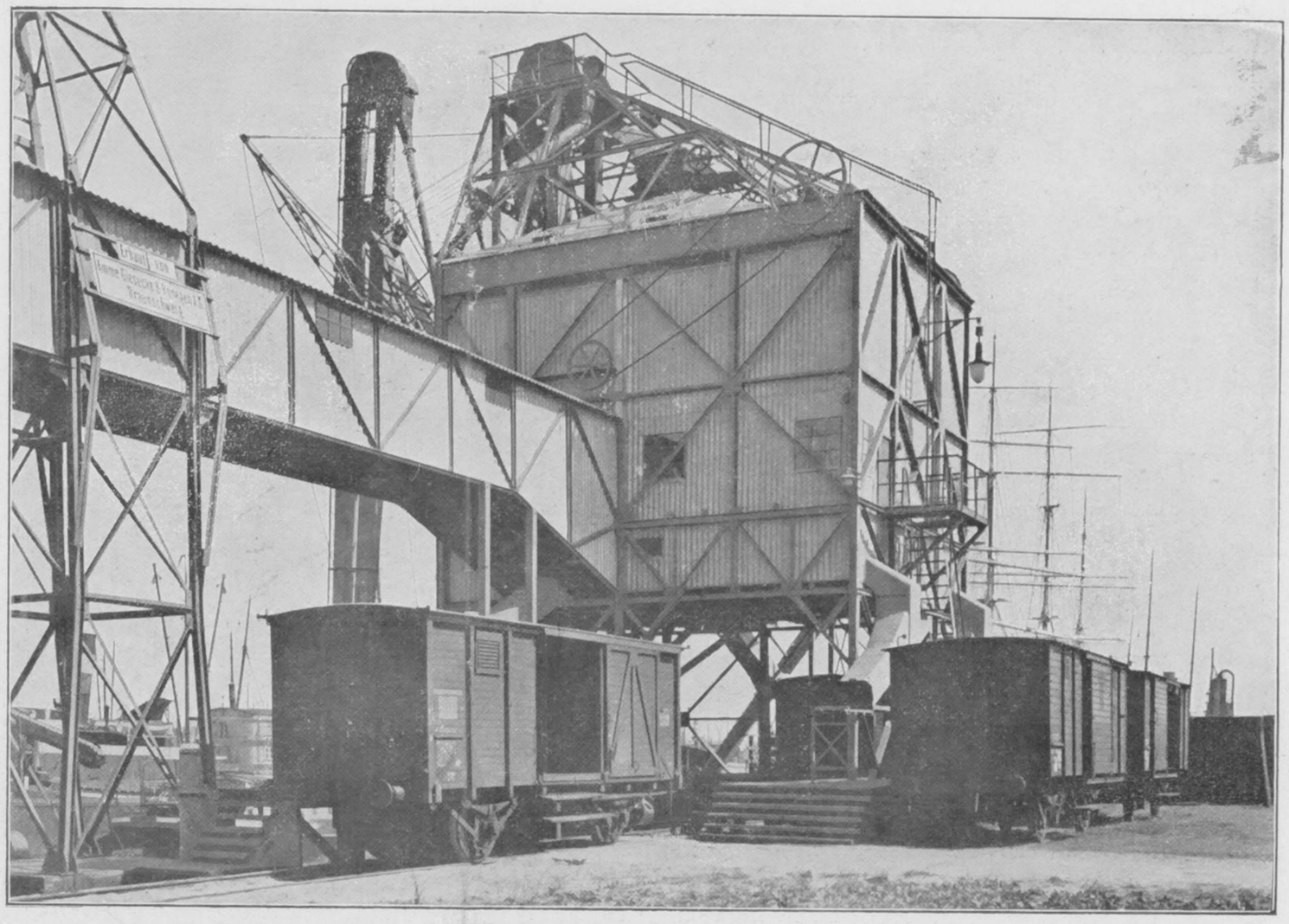
Zakgoedinrichting, havenzijde.

trouwbare sollicitanten gekozen.

Indien de ontvanger der lading van de diensten der maatschappij als factor gebruik maakt, heeft hij bovendien het voordeel, dat bij de weging onafgebroken een controleur aanwezig is, die tegenover den controleur van den aflader staat.

De inrichting der weegtoestellen op de elevators der maatschappij, maakt een wijze van bemonstering mogelijk, waarbij knoeierij, van welke zijde ook, onmogelijk is. Op 15 Augustus 1910 werd dan ook in de bijbepalingen van het Duitsch-Nederlandsch contract, deze wijze van bemonstering voorgeschreven.

Voor overlading en weging berekent men een vast tarief waarvan tegenover geen enkel ontvanger wordt afgeweken.

Zakgoedinrichting, landzijde.

Door de snelheid der lossing kan men op Rotterdam tegen lager prijs bevrachten dan op een der concurreerende havens.

Een bezwaar, door verschillende graanontvangers geopperd, was, dat door lossing met elevatoren hun partijen niet in zakken konden worden afgeleverd. Zooals bekend, hebben de ontvangers van graan in bepaalde gevallen de optie hun partijen, die gestort aankomen, gezakt te ontvangen. In het begin gaf dit aanleiding tot moeilijkheden, daar dientengevolge de lossing per elevator van tijd tot tijd zou moeten worden onderbroken. Aan dit bezwaar is echter tegemoetgekomen door eene speciale zakgoedinrichting. Deze maakt het der maatschappij mogelijk graan, waarvan de ontvangers volgens het Zwarte Zee-Connossement 1902 de ontvangst in zakken vorderen, gestort in lichters te lossen, indien de opzakking aan boord van het zeeschip vertraging der lossing tengevolge zou hebben.

Ontvangers van graan van de Oostzee kunnen van deze inrichting gebruik maken, om, wanneer ladingen van de Oostzee per elevator gelost worden, de partijen, welke zij gezakt verkocht hebben, te doen opzakken en hetzij per schip, hetzij per spoor te verzenden.

De arbeidsvoorwaarden in de Nederlandsche Coöperatie. - - - - - - - - - - (II)

HET bedoeld onderzoek der arbeidersvoorwaarden omvatte een 7-tal hoofdpunten, n.l. die betreffende loon, arbeidsduur, sluitingsuur, verzekering, nachtarbeid, zondagsrust en verlofdagen. Verdere uitbreiding der vragen omtrent de heerschende toestanden achtte men op dit oogenblik minder wenschelijk teneinde den totaal-indruk niet onduidelijk te maken. Deze zeven vragen werden ten grondslag aangenomen voor alle categoriën van personeel, welke volgens de laatste opgaven in de bij den Bond aangesloten vereenigingen aanwezig waren.

Er was eenige reden, zoo zegt het rapport in de inleiding, tevoren bijzondere moeilijkheden te verwachten bij dit onderzoek. Want er werd niet gevraagd een rapport over de bestaande arbeidsvoorwaarden in de coöperaties van den Nederl. Coöp. Bond alleen, er werd met nadruk verlangd een overzicht van de verhouding tusschen die arbeidsvoorwaarden en de eischen welke door de plaatselijke vakvereenigingen als minima zijn erkend geworden. Tweeledige gegevens moesten dus steeds worden verkregen om een eenigszins voldoend resultaat te bereiken. En juist het onderzoek naar dat tweede deel, de plaatselijk gestelde vakeischen, die als minima dienden te worden beschouwd, maakte de taak van het verzamelen der gegevens tot een zeer moeilijke. Had men overal te doen gehad met een sterk ontwikkelde arbeidsbeweging, had men overal gestaan tegenover reeds lang erkende vakeischen, de moeite voor de secretarissen om deze ter kennis te brengen was al even gering geweest als de moeite om ze te plaatsen naast de cijfers en de bepalingen, van welke gebleken was uit de inlichtingen der deelgenooten, dat zij de bestaande arbeidsvoorwaarden waren. Maar in vele gevallen viel er van vakeischen als zoodanig geen melding te maken; in andere gevallen weer was voor een bepaald bedrijf van een plaatselijke vakvereeniging geen sprake. En steeds weer bleef men het levendig gevoelen, dat het naast elkander stellen van bestaande voorwaarden, en van minima-eischen noodzakelijk, ja eerste eisch was, en moest men dus zooveel mogelijk naar middelen omzien om het ontbrekende element door een ander te vervangen. Op die wijze moesten voortdurend plaatsen en toestanden tegen elkander worden opgewogen, moest zorgvuldig worden afgevraagd wat mocht en niet mocht, en moest nog dikwijls gezegd worden, dat een zuiver nevens elkander stellen niet ging.

Elk der groepen van het rapport heeft aan het einde eene conclusie, die tegenover het weinig besliste materiaal, dat verkregen kon worden in het algemeen vaag is en moest zijn; elke groep heeft ook voor zooverre mogelijk een overzicht in cijfers. Voor de eerste groep, die der winkelhouders, onderwinkelhouders, kruideniersbedienden, loop-, magazijn- en kelderknechts leert dit, dat de loonen van winkel-

houders loopen van ten hoogste f 25.— per week tot ten laagste f 9.— per week ; voor onderwinkelhouders of daarmede gelijk staande eerste bedienden van f 19.50 tot f 9.— ; voor winkelknechts van f 10.— tot f 6.50 ; voor loop-, pakhuis- en magazijnknechts van f 15.— tot f 6.50. Tevens leert het, dat de diensturen varieeren van ten hoogste 90 uur tot ten laagste 60 uur per week, en dat voor verlofdagen de hoogste termijn is 9 dagen en de laagste 1 dag per jaar.

Voor groep II, die der bakkers en broodloopers leert het overzicht, dat de loonen varieeren van voor mr. bakker ten hoogste f 25.— ; voor ovenisten en bakkers f 18.— ; voor broodloopers f 16.— tot ten laagste respectievelijk f 10.—, f 7.— en f 3.— ; dat de arbeidstijden varieeren van ten hoogste 78 uren per week tot ten laagste 54 uren per week. In die bakkerijen waar nog halve of heele nachtarbeid heerscht is het vroegste uur van aanvang 3 uur 's middags, het laatste 10 uur 's avonds ; voor den zondagsarbeid loopen de uren van aanvang tusschen 3 en 6 uur des namiddags uiteen. Het hoogste getal vacantiedagen is 9, het laagste 3.

Voor de derde groep, die der onder-boekhouders, klerken en andere kantoorbedienden en kantoorjongens, leert het, dat het hoogste loon voor boekhouders f 3000.—, voor onder-boekhouders f 1200.— is ; als laagste loonen respectievelijk f 600.— en f 200.—. De langste arbeidsduur liep over 12 uur per dag, de kortste over 7 uur per dag ; het langste verlof bedroeg 3 weken per jaar, het kortste 4 dagen per jaar.

De vierde groep, die der timmerlieden, omvatte een te klein aantal opgaven, dan dat hieromtrent eene conclusie was te trekken. Eveneens was dat het geval met de vijfde groep, de schoenmakers, bij de achtste, die der borstelmakers, bij de tiende, elfde, twaalfde en dertiende, die der slagers, banketbakkers, koks en kooksters, helpers en helpsters in het keukenbedrijf.

Groep VI, die der zetters en drukkers, mocht herinneren, dat thans een drietal drukkerijen bij den Bond aangesloten zijn. En alle deze drie berusten op het systeem van copartnership, waarbij in den zin, als hier het geval is niet alleen eene billijke winstuitdeeling verzekerd kan geacht worden, doch dat men ook mag rekenen, dat alle arbeidsvoorwaarden in overeenstemming zijn met de billijke eischen van den kant van het personeel te stellen. Dat hier dan ook van goede resultaten sprake is, viel te verwachten. In de beide gevallen, waarin de bestaande voorwaarden naast de eischen konden worden gesteld, bleken de loonen eerder boven dan beneden de minima te zijn, terwijl in hetzelfde geval de vergoeding voor overwerk het dubbele der eischen bedroeg. De arbeidsduur stak zeer gunstig af bij dien van vele particuliere drukkerijen en er mocht in deze groep op twee gevallen van verzekering gewezen worden, waarin werkelijk naar het onder de geldende omstandigheden best bereikbare is gestreefd. Aan den eisch van vacantiedagen is in deze groep mede in ruime mate voldaan. Het hoogste loon bedroeg voor zetters en drukkers f 30.— per week, het laagste f 11.50. De langste arbeidsduur was 54 uur, de kortste ook 54 uur. De langste vacantietijd was 6 dagen, de kortste 3 dagen.

Voor de negende groep, die der melkknechts en botermakers, leert het overzicht, dat de arbeidstijden over 't algemeen niet overmatig drukkend zijn, maar toch is het niet te veel gezegd, wanneer men beweert, dat in deze groep nog zeer veel voor verbetering vatbaar is. Het hoogste loon beloopt hier f 14.—, het laagste f 6.— ; de kortste arbeidsduur is 2 uur, de langste 12 uur per dag.

Voor de veertiende groep, die der vrouwelijke winkelbedienden en schoonmaaksters, leerde de conclusie : Ter beoordeeling van de arbeidsvoorwaarden is zeker de wetenschap, waar de coöperatie is gevestigd, niet van belang ontbloot, al moet erkend worden, dat, geheel afgezien van deze verschillen, de arbeidsvoorwaarden beoordeeld worden naar geheel anderen maatstaf, welke blijkbaar oorsprong vindt in het meer of minder ontwikkelde billijkheidsgevoel der werkgevers. Er moet daarbij erkend worden, dat slechts ten opzichte van enkele der coöperaties een groote afwijking tusschen de loonen van mannelijke en vrouwelijke bedienden te staven valt ; waar omtrent de andere eischen naar een vorige groep werd verwezen, is ook de vergelijking op het punt der loonsvoorwaarden niet moeilijk te maken. In een tweetal gevallen kan uitdrukkelijk geconstateerd worden, dat verschil in loonen tusschen mannelijk en vrouwelijk personeel niet voorkomt ; in de overige punten der arbeidsvoorwaarden ziet men in het geheel geen verschil. Er is in dit laatste opzicht wel een uitzondering, doch een uitzondering ten goede ; het geldt de laatste der in deze groep vermelde deelgenooten, welke aan het vrouwelijk personeel een uur korter arbeidsdag toestaat, dan aan het mannelijke. Dit onderscheid is meer dan louter hoffelijkheid.

Voor de vijftiende groep, die der naaisters en linnennaaisters, luidde zij : Er valt uit deze opgaven zeker geene vaststaande conclusie te trekken. Dit kan met te meer klem worden beweerd, waar het bleek uit een der ingekomen antwoorden, dat het in het vak nu eenmaal niet alles atelierwerk zijn kan en dat ook hier het huiswerk nog veelvuldig voorkomt. Voor zooverre echter hier de voorwaarden te beoordeelen zijn naar die van andere bedrijven, blijkt het co-partnership goed te werken, zonder dat anderzijds overdrijving in de arbeidsvoorwaarden geconstateerd kan worden.

Uit de indrukken dezer gedeeltelijke conclusiën is de eindconclusie getrokken, welke als volgt luidt :

„Streng en vastgetrokken kan deze algemeene conclusie echter evenmin als die voor de afzonderlijke groepen worden ; daarvoor moet men te veel rekening houden met bijzondere omstandigheden, daarvoor moet men te veel letten op bijzondere feiten en elementen.

Als algemeene conclusie kan intusschen gezegd worden, dat over het algemeen de arbeidersvoorwaarden beter zijn dan het gemiddelde in de goed geregelde particuliere bedrijven van gelijken aard. Men kan zeggen, dat uit dit onderzoek, moge het ook onvolledig zijn, gebleken is, dat het personeel wordt beschouwd als een werkelijk deel van de vereeniging, dat zijne bestaansvoorwaarden en de regeling zijner werkzaamheden medetellen in de overweging van verreweg de meeste bestuurders, en dat de leden van dit personeel hunne rechten naast hunne plichten hebben, dat ze niet alleen worden beschouwd als een noodzakelijk bestanddeel zonder meer van het bedrijf.

„Het spreekt echter vanzelf, dat het humanitaire beginsel, waarop de coöperatie steunt, het inachtnemen van milde arbeidsvoorwaarden gebiedend eischt. Dit beginsel maakt, dat goede arbeidsvoorwaarden voor de coöperaties niet mogen en niet kunnen zijn een ondergeschikt iets, doch dat hare inachtneming, naar de maat van billijke vakeischen, behoort tot de eerste plichten van een coöperatief bestuur. Als onderzoek van details was deze enquête onvolledig, maar waar de opgaven zijn genomen zonder opzettelijke rangschikking, waar ze zijn genomen uit de meest verschillende coöperaties, bieden ze den natuurlijken waarborg, dat

Levensverzekering-Maatschappij „CAISSE PATERNELLE".
OPGERICHT IN 1841 TE PARIJS.
Onder contrôle van den Franschen en Zwitserschen staat.
De **Chèque-Polis** geeft de verzekerden naast **eene verzekering zonder onzekerheid eene solide Handelskapitaal-belegging.**
VRAAGT INLICHTINGEN EN TARIEVEN.
Bureau Directie voor Nederland : **Damrak 95, AMSTERDAM.**

zij een gemiddelden indruk geven. En daardoor weerspreken zij ten stelligste de bewering, welke ook uit en omtrent het coöperatieve buitenland zoo dikwerf is gehoord, dat de coöperatie niet goed zou zijn voor hare arbeiders, dat zij het niet als een harer eerste plichten beschouwt voor eene goede behandeling van het personeel te zorgen.

Er blijft, niets leert het beter dan dit onderzoek, nog veel werk te doen over. Maar die arbeid ligt op meer dagelijksch terrein, moet verricht worden in de onmiddellijke nabijheid en door directen druk. Het is werk, dat vooral de vakvereenigingen zal aangaan en waarin de coöperatie, en meer speciaal de N. C. B., deze vakvereenigingen wel kan en zeker ook gaarne zal steunen, doch waarin deze steun zich zal moeten bepalen tot een moreelen, niet rechtstreekschen, omdat elk ander karakter inmenging in de huishoudelijke aangelegenheden der deelgenooten zou beteekenen.

In de laatste vergadering van den Nederlandschen Coöperatieven Bond is dit rapport breedvoerig besproken en uitgebreid behandeld. Op den voorgrond werd gesteld, dat de toestand zooals die uit dit rapport gebleken is te zijn, in het algemeen nog lang niet schitterend kan worden genoemd en dat de coöperatie hier te lande haar plicht uit het oog zou verliezen, indien zij er niet toe overging om te trachten voor de verbetering dier arbeidsvoorwaarden te doen wat ze kon; met klem is daartegen opnieuw volgehouden, dat de wil voor de verbetering niet ontbreekt en zeker niet bij het bestuur van den Bond, maar dat daarom de feitelijke toestand, zooals hij bestaat, niet uit het oog mag worden verloren en dus niet mag worden vergeten, dat het bestuur geen dwingenden invloed zelfs kan trachten uit te oefenen op de deelgenooten van den Bond, dezen vrij moet laten in hare innerlijke huishouding zonder daarom weer te vergeten, dat het moreelen drang in de richting ten goede, ten allen tijde kan doen gelden. Van sociaaldemocratische zijde is daarbij eene motie voorgesteld, die reeds nu den Bondsraad verzocht de noodige stappen te doen om te komen tot collectieve contracten tusschen de vakvereenigingen en de betrokken coöperaties in de voornaamste groepen welke dit onderzoek heeft omvat, en om eveneens te komen tot de instelling van eene commissie, uit de wederzijdsche vertegenwoordigers samengesteld, welke zou bedoelen op te treden ter vereffening van mogelijke conflicten. Deze motie, die de vergadering geheel onvoorbereid trof, is daarbij niet aan de orde kunnen komen, maar de toezegging werd gedaan, dat het bestuur haar nog in den loop van dit jaar zal overwegen en zijne meening dienaangaande zal kenbaar maken. Ongetwijfeld zal deze overweging met belangstelling worden tegemoet gezien en zeker valt het niet te ontkennen, dat vooral in tactischen zin de richting in deze aangelegenheid in te slaan, niet van beteekenis ontbloot zou zijn.

's-Gravenhage, Augustus 1911. V. D. M.

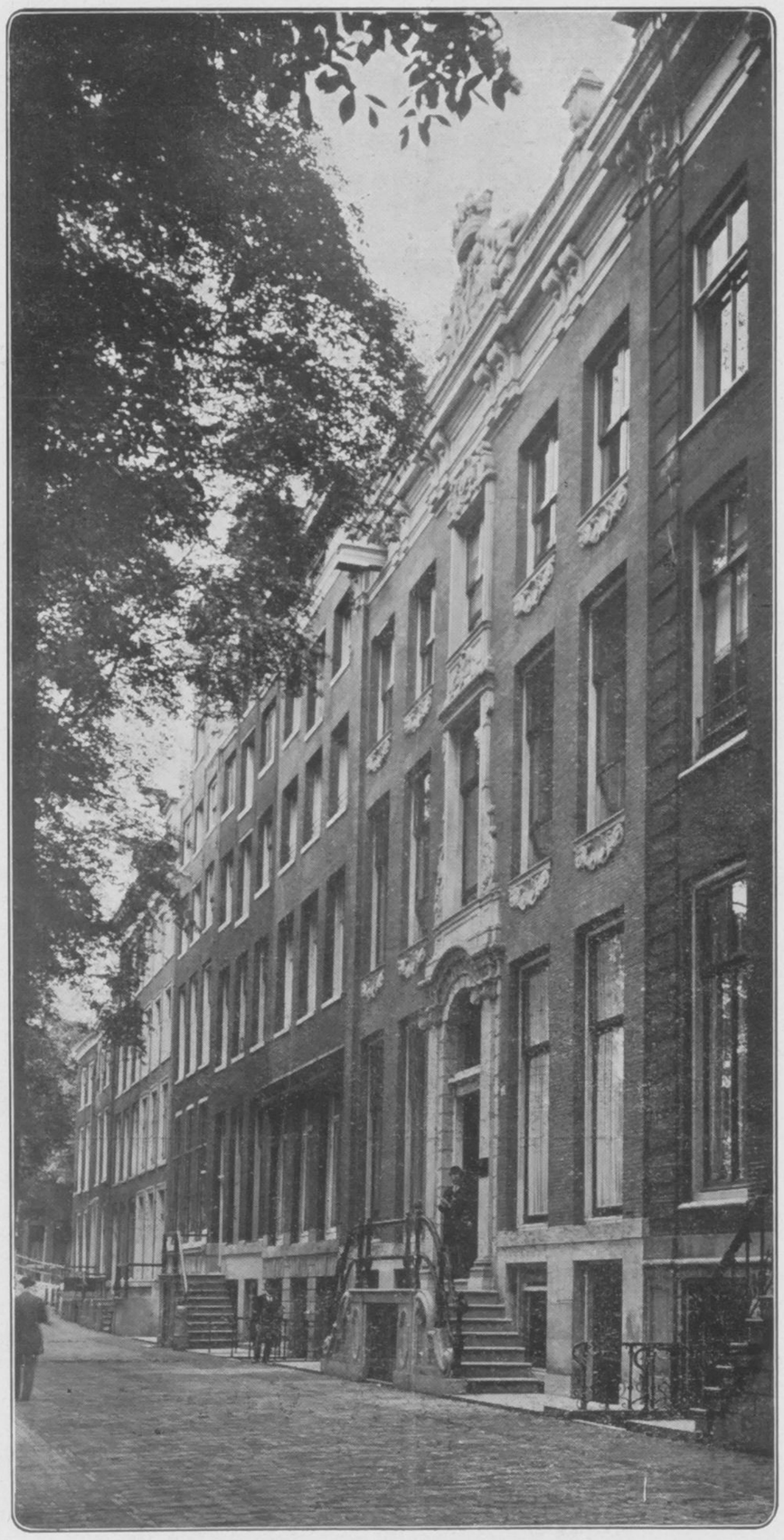
Hoe de Hollandsche Grondkredietbank werkt.

DE Hollandsche Grondkredietbank, welke gevestigd is in het voorname patriciërsgebouw aan de Heerengracht 520 te Amsterdam, stelt zich blijkens hare statuten in hoofdzaak tot doel het verstrekken van geld tegen zakelijke zekerheid. Waar de gewone hypotheekbanken het benoodigde kapitaal bijeenbrengen door de uitgifte van pandbrieven, tracht deze bankinstelling daarin te voorzien door verkrijgbaarstelling van premieaandeelen welke deel uitmaken van een premieleening. Deze werd bij arrest van den Hoogen Raad van 8 April 1907 verklaard te zijn wettiglijk aangelegd, m. a. w. wettig en geoorloofd. —

De premie-aandeelen verheugen zich in de bizondere sympathie onzer landgenooten en naburen. Geen wonder trouwens; — immers *elke* leening waaraan eene loterij verbonden is, die den deelnemers een kansje biedt iets te winnen, valt in den smaak van het publiek. Het wijdt gaarne een bescheiden offertje aan Fortuna in de hoop na korter of langer tijd door de milde hand dezer godin van het toeval meer dan overvloedig begenadigd te worden. Waar nu de ervaring dit reeds sedert jaar en dag zonneklaar heeft bewezen, *kon* het eigenlijk niet anders of de Hollandsche Grondkredietbank, wier premieleening-systeem zooveel aantrekkelijker is dan menig ander, moest wel in dubbele mate succes hebben.

De bank, die in October 1904 is opgericht, heeft haar werkkring niet alleen bepaald tot Nederland, doch ook tot andere landen binnen en buiten Europa.

Haar maatschappelijk kapitaal ad f 1.000.000 werd geheel geplaatst en volgestort, de vraag naar hare premie-aandeelen vermeerderde voortdurend, en de administratie begon weldra zoo omvangrijk te worden, dat men moest uitzien naar een veel ruimer kantoorgebouw dan aanvankelijk betrokken was. Een betere keuze dan het royale perceel aan de Heerengracht — een der fraaiste van gansch

De voorgevel der „Hollandsche Grondkredietbank".
(Heerengracht 520 te Amsterdam.)

Amsterdam — waarvan de bank door aankoop eigenares werd, zou bijkans niet mogelijk geweest zijn. Onze illustraties geven den lezer slechts een vaag denkbeeld van de weelderige inrichting en de zoo ruime lokaliteiten van dit voorname specimen der 18de eeuwsche bouwkunst.

De rijk gebeeldhouwde gang in het gebouw der Bank.

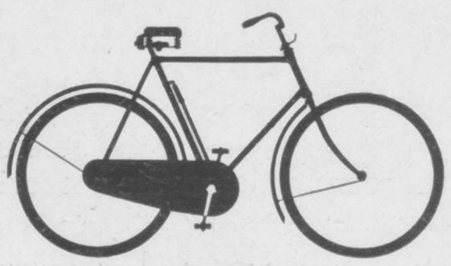
Tot nader begrip van de werking der door deze Bank uitgegeven premieleening, willen wij aan de hand van haar prospectus een en ander mededeelen: — Zij stelt hare premie-aandeelen verkrijgbaar voor den prijs van f 12.50 per stuk. Ieder jaar, tot aan de geheele aflossing der leening, hebben geregeld zes serie- en zes nummertrekkingen plaats, waarbij jaarlijks de volgende prijzen worden uitgeloot: f 120.000, f 72.000, f 60.000, f 48.000, f 36.000, f 30.000, 6 premiën à f 4800, 6 à f 1200, 30 à f 480, 60 à f 240, 240 à f 120, 492 à f 48, enz. Alle getrokken loten, die niet met een dezer prijzen uitkwamen, zijn betaalbaar met f 15.—, dat is de nominale waarde; vandaar dat men ze „Hollandsche f 15-loten" noemt. De zekerheid bestaat dus, dat men steeds meer zal terugontvangen dan voor den aankoop betaald werd. Men dient dan ook terdege onderscheid te maken tusschen deze premieloten en de z.g. Geld- of Klasseloten. Immers, bij deze laatste kunnen slechts *enkele* bevoorrechten winnen en het grootste aantal deelnemers *verliest den inleg*. Geheel anders is dit met premieloten. Elk lot is hier eene obligatie, welke in het ongunstigst geval met de nominale waarde wordt uitbetaald, doch waarop men ook groote of kleinere prijzen kan trekken. Deze prijzen worden gevormd uit den interest en den interest-op-interest, gekweekt van het kapitaal, dat oorspronkelijk voor de loten betaald werd. De trekkingen geschieden in het openbaar, ten overstaan van een notaris. Ieder houder, die zijn adres heeft opgegeven, ontvangt bericht zoodra zijn lot getrokken is. Bovendien wordt aan het eind van elk jaar een lijst van alle tot dan uitgelote series kosteloos aan de deelnemers toegezonden, terwijl zij, die daarvoor 10 cts. per jaar vergoeden, onmiddellijk na iedere serietrekking een lijst der getrokken series ontvangen.

Een serietrekking der „Hollandsche Grondkredietbank".

De premie-aandeelen worden uitgegeven in series, die elk 50 nummers bevatten. Zoodra nu een serie uitloot, waarvan men nummers in zijn bezit heeft, zegt men, dat men houder is van z.g. „serieloten". Deze loten nu, waarvan in de eerstvolgende nummertrekking bekend zal zijn met welken prijs ze worden afgelost, kunnen tot een hoogeren koers (f 60 à f 80 per lot) worden verkocht, hetgeen bijzonder voordeelig is voor houders van vele nummers eener zelfde serie. De bank verbindt zich deze „serieloten" voor ten minste f 60 per stuk over te nemen, indien men niet zèlf de voorkeur geeft aan de trekking der nummers deel te nemen.

Na elke nummertrekking worden de prijzen *terstond* in contanten, *zonder eenige korting* van welken aard ook, uitgekeerd. Wie na eene trekking verzuimt zijne uitgeloten aandeelen aan te bieden, zal hierdoor geen schade ondervinden, aangezien ze nimmer verjaren. Tot meerderen waarborg voor de onmiddellijke uitbetaling der prijzen werd van den aanvang af bij de Incasso-Bank te Amsterdam, onder notarieel toezicht, een som van f 175.236 gedeponeerd, d.i. het hoogste bedrag dat bij eene trekking op eenmaal wordt uitgeloot (Nov.-Dec.trekking).

Een verrassing

wacht den Wielrijder, die voor het eerst een FONGERS bestijgt.

Het berijden van een betrouwbare toermachine, met den lichten gang van een baanracer, is zelfs een openbaring voor menig ervaren wielrijder.

Eigen filialen te: AMSTERDAM, Nassaukade 500; ARNHEM, Bakkerstraat 5; DEN HAAG, Spui 45 en Reinkenstraat 121; GRONINGEN, Heereweg 85; LEIDEN, Breestraat 86; MIDDELBURG, Lange Delft 19; ROTTERDAM, West-Nieuwland 16 en UTRECHT, Neude 12.

De overige gelden worden zoodanig belegd, dat de belangen der bank en de soliditeit der premie-aandeelen daardoor gewaarborgd zijn, namelijk in eerste hypotheken in Holland en in obligaties met hypothecaire zekerheid of met staatsgarantie. De gelden, die niet op deze wijze worden aangewend, zijn voorloopig gedeponeerd bij binnen- of buitenlandsche banken.

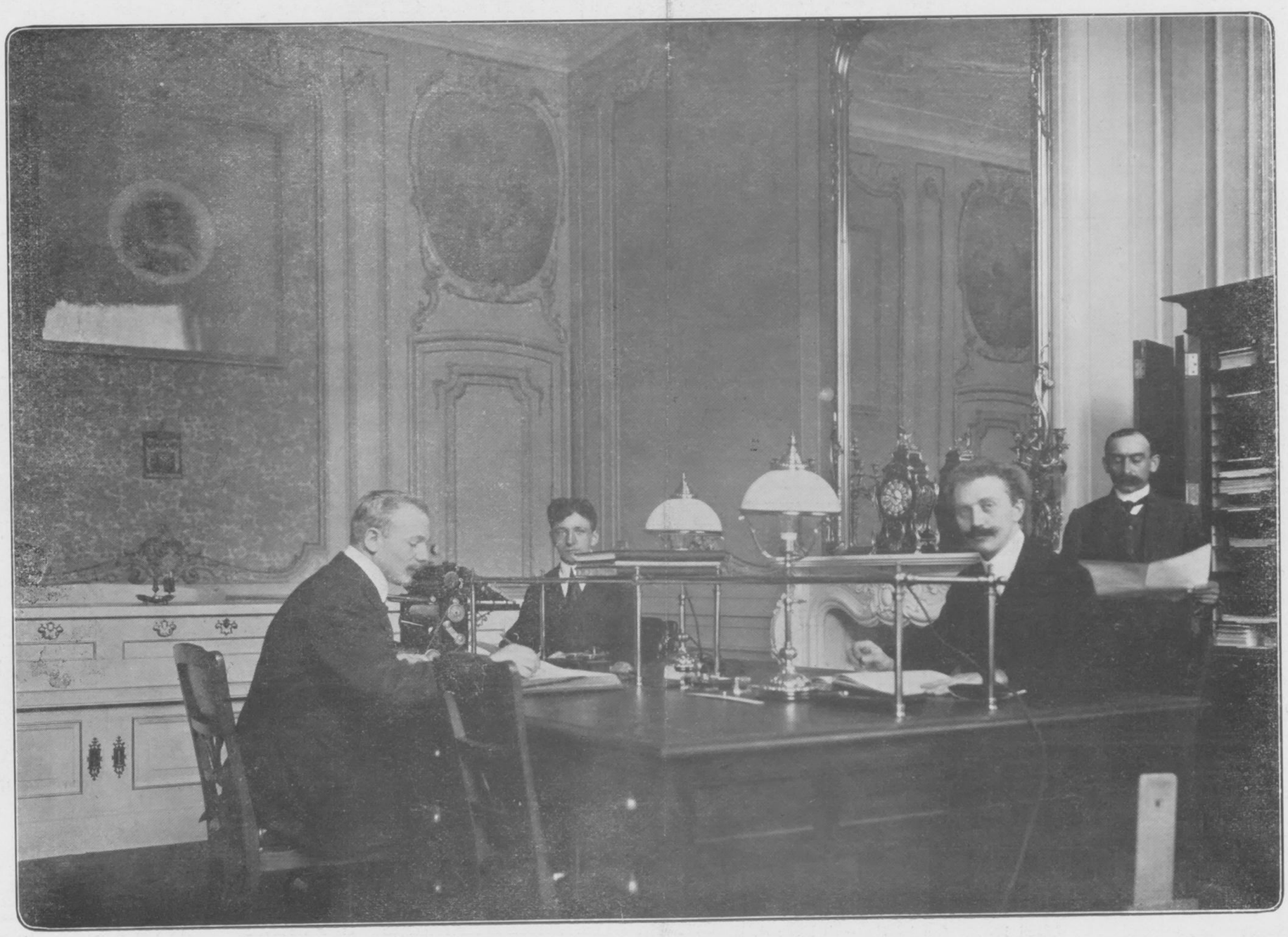
Een niet te onderschatten faciliteit is deze, dat de bank zich verplicht ten allen tijde de premie-aandeelen terug te nemen à f 11.— per stuk. Daar de koopprijs f 12.50 bedraagt en men zich steeds weder van het lot à f 11.— kan ontdoen, neemt men dus voor slechts f 1.50 jaarlijks aan zes trekkingen deel Voorts verklaart de bank zich bereid de loten bij minstens 10 stuks tegen eene rente-vergoeding van $4^1/_2$ % met f 10.— per stuk te beleenen, waarbij men toch het recht op eventueele prijzen behoudt.

Geregeld om de twee maanden heeft men kans een grooten of kleinen prijs te trekken. Tot aan het laatste trekkingsjaar valt steeds op elk derde lot een prijs, daar van de 2100 loten, die bij iedere trekking uitkomen, slechts 1260 met den kleinsten prijs van f 15.— worden uitbetaald, terwijl 740 loten met grootere prijzen, tot f 120.000 toe, moeten vallen.

In het bizonder zij er nog de aandacht op gevestigd, dat aan het koopen van heele series (Nos. 1—50) belangrijke voordeelen verbonden zijn. In de eerste plaats is de prijs bij zulk eene afname dan slechts op f 12.10 in plaats van f 12.50 per stuk gesteld, (dus f 605 per serie van 50 premie-aandeelen), doch bovendien heeft men uit den aard der zaak veel grooter kansen, een der hoofdprijzen te trekken. De innerlijke waarde der aandeelen stijgt van jaar tot jaar met wiskundige zekerheid, tengevolge van het gunstige plan van aflossing.

Na deze uiteenzetting mogen we verwachten, dat het den lezer duidelijk zal zijn op welke wijze de Hollandsche Grondkredietbank werkt.

Ten slotte zij nog gezegd, dat de eerstvolgende trekking plaatsvindt op 15 September e.k. T.

De directiekamer der „Hollandsche Grondkredietbank".

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
ZUID-HOLLANDSCHE VERFFABRIEKEN
: ROTTERDAM :

Grootste **Nederlandsche Loodwitfabriek.**
Eenige **Nederlandsche Meniefabriek.**
Loodwit in Olie gemalen onschadelijk in 't gebruik.
VERFWAREN en VERNISSEN.
EXPORT NAAR ALLE LANDEN.

Chemische Producten Speciaal GRONDSTOFFEN voor INDUSTRIE. Meest buiten syndicaat.
Zeer voordeelig verkrijgbaar bij
C. VAN EPENHUYSEN, ZWIJNDRECHT.

Octrooien en Merken.
Vriesendorp & Gaade
(Anno 1883)
Noordeinde 75 - Den Haag.

ACCUMULATORENFABRIEK
L. G. PONNE
AMERSFOORT
is van OUDS het BEST
- BEKENDE adres. -
1ste klasse
Laad- en Reparatie-inrichting.

- ASTRA -
Sanitaire, stofwerende Vloerolie
Vraagt prospect. Chem. fabriek
„Het Gooi", HILVERSUM.

Ádr. Huijgen en Wessel
Rotterdam.

Dieselmotoren.-
Centrifugaalpompen

van Gebr. Sulzer Winterthur.

Techn. **ADVIES-** EN INTERNATIONAAL **PATENT** Bureau
Noordendorp & Dros
Ingenieurs,
Amsterdam, Heerengr. 125
(Telef. 9597)

Electrotechnische Werktuigkundige Adviezen

Patenten
Handelsmerken

GEEN LEVERANTIES

Staaldraadwarenfabriek
„Amsterdam"
Haarlemmerweg 329 te AMSTERDAM
Telef. Interc. 478.

Draadvlechterij
Fabriek van IJzerwerken

- Technisch Handelsbureau -
E. CHAULAN, Ing.
2de Sweelinckstraat 73, — Den Haag.
Telefoon 6216.

Techn. Vetten. Pakkingen.
Industriëele Motoren.
Kogellagers. Smeeroliën.
Gereedschappen.

Is uw Woonhuis, Kelder, Pakhuis of Magazijn
VOCHTIG?
Zonder groote kosten en op eenvoudige wijze is zulks
blijvend te verhelpen!
Vraagt gratis inlichtingen onder opgave van dit blad.
Eduard Nettesheim
VENLO

DE WONDER POETSDOEK
GEDEP.
VPV

De chemisch geprepareerde
Wonder-Poetsdoek
vervangt poetspommade, krijt en alle dergelijke middelen.

Alle metalen worden door eenvoudig opwrijven met dezen doek als nieuw.

Zij bevat nòch schadelijke bestanddeelen voor de gezondheid, nòch voor het metaal en vrijwaart dit laatste tegen den nadeeligen invloed der lucht.

Zuinig, Gemakkelijk en Goedkoop!

Nederl. Fabriek van Chemisch Geprepareerde Poetsdoeken
AMSTERDAM
N.Z. Voorburgwal 83 (Telef. 4466)

DE STOOMTIMMERFABRIEK
„DE MORGENSTER" - GOUDA
LEVERT UITSLUITEND EERSTE KLAS WERK.

Amsterd. Caoutchoucfabriek
v/h. POMPE & Co. - AMSTERDAM.

Caoutchoucklappen voor koud en heet water, stoom stroop, zuren enz. — **Zuig- en persslangen** voor alle doeleinden. — **Prima gasslang, drijfriemen en transporteurs.** — **Caoutchoucvloeren** volgens teekening. — **Matten** en **loopers, druk-** en **wringrollen, rijtuigbanden** en verder alle artikelen van Caoutchouc en asbest voor technisch gebruik.
Speciale aandacht wordt gevestigd op
HERMETIEK-PAKKING VOOR HOOGEN DRUK.
Kosmosklappen tegen zeer lagen prijs.

MEN LETTE VOORAL OP!
Het echte Odol-Tandpasta moet altijd voorzien zijn van vorenstaand merk en van den naam:
L. POOL & ZONEN - AMSTERDAM.

AMSTERDAM.
Oldenkott's
Portorico
Varinas en Maryland tabak
is niet te overtreffen.
ALOM VERKRIJGBAAR.
Zie de prijscourant in elk pakje.
Let op den naam **Ol den kott.**

N. V. Eerste Nederl. Electrische - Ketel Reparatie-Inrichting - **ELECTRA**
Veerhaven 5, ROTTERDAM. Telefoon Intercommunaal: 1995.
Directeur: A. C. PRINS.
WELLEN van alle mogelijke IJZERCONSTRUCTIES als:
Ketels - Machinedeelen - Roerramen - Achterstevens
van Schepen onder absolute garantie van deugdelijke bewerking.

EDUARD A. DE KIEVID
Nachtegaalstr. 40a. Tel. 1758. — UTRECHT.
LIJSTEN in massief hout voor den Kunsthandel en **MEUBELWERK.** — Ebbenhouten **GOLFLIJSTEN.**
Bekroond met Zilveren Medaille Tentoonstelling Utrecht Juni 1910.